

Om mijn mening over de eerlijkheid van de herinvoering van de basisbeurs en de schrijnende tegemoetkoming van studenten onder het huidige leenstelsel vallen te begrijpen zal ik mijn punten onderbouwen met de volgende toelichting, als reactie op het wetsvoorstel van de herinvoering van de basisbeurs.

Allereerst, de verandering in de voorwaarde voor het ontvangen van de aanvullende beurs. Het in aanmerking komen van de aanvullende beurs wordt bepaald door het ouderlijk inkomen. Voor studenten die in de periode van 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2023 gestudeerd hebben gold een maximaal ouderlijk inkomen van €53.900,-. Dit betekent dat er een aanzienlijke hoeveelheid studenten van het huidige leenstelsel geen recht hebben gehad op deze aanvullende beurs. Dit resulteert in een situatie waarbij de studenten van het huidige leenstelsel relatief meer hebben moeten lenen om te compenseren voor het niet ontvangen van de aanvullende beurs. Dit leidt logischerwijs tot een hogere studieschuld. Het maximaal ouderlijk inkomen zal voor de toekomstige studenten (vanaf 31 augustus 2023) verhoogd worden naar €70.000,- (Artikel 2.1.3.2). Hierdoor zal een aanzienlijke hoeveelheid studenten van deze aanvullende beurs gebruik kunnen maken en hierdoor, naast het ontvangen van een basisbeurs, een lagere studieschuld krijgen in vergelijking met de studieschuld van de studenten van het huidige leenstelsel.

Daarnaast is er ook de kwestie van de basisbeurs. Deze zal voor de uitwonende student maandelijks €273,90 bedragen (Artikel 2.2.3).

In conclusie, het nieuwe stelsel zal voor de volgende financiële voordelen zorgen voor de studenten (vanaf 31 augustus 2023):

- Verhoging van het ouderlijk inkomen om recht te krijgen op aanvullende beurs van €53.900,- tot €70.000,-.
- Basisbeurs van €273,90 per maand.

Het modaal inkomen van een gezin, in 2020, bedroeg €54.100,-. Dit als voorbeeld nemende, zou een uitwonende student in het nieuwe stelsel recht hebben op een aanvullende beurs van ongeveer €200,-. Daarnaast zal deze student gebruik kunnen maken van de basisbeurs van €273,90. Dit betekent dat een student in het nieuwe stelsel een totaalbedrag van ongeveer €473,90 zou krijgen van de overheid.

Als wij ditzelfde scenario bekijken voor een uitwonende student in het huidige leenstelsel kunnen wij het volgende opmerken. De student heeft geen recht op een aanvullende beurs, aangezien het ouderlijk inkomen boven de maximale grens zit van €53.900,-. Ook heeft de student geen recht op een basisbeurs (aangezien het leenstelsel van kracht is. Dit betekent dat de student, mocht hij/zij €473,90 nodig hebben, dit compleet geleend moet worden.

Als wij kijken naar het hierboven beschreven rekenvoorbeeld is er te zien dat de studenten in het nieuwe stelsel aanzienlijk financieel voordeel hebben in vergelijking tot de studenten in het huidige leenstelsel. Ik ben niet zozeer tegen het herinvoeren van de basisbeurs, maar eerder tegen de voorgestelde tegemoetkoming voor de studenten die onder het huidige leenstelsel vallen. Nu staat die tegemoetkoming op €29,92 per maand (jaarlijks €359,-) voor studenten die in de periode van 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2023 gestudeerd hebben (Artikel 2.3.3).

Stel, een student heeft vijf jaar gestudeerd in het oude leenstelsel, dan heeft deze student recht op vijf keer €359,-. Dit geeft een maximaal bedrag van €1.795,- die zal worden afgetrokken van de studieschuld van de student.

Het al eerder genoemde scenario van een uitwonend student die zal vallen onder het nieuwe leenstelsel én die recht heeft op een aanvullende beurs schetst een mogelijk bedrag dat een student in het nieuwe leenstelsel maandelijks zou kunnen ontvangen: €473,90. Als wij dit vermenigvuldigen met een vijf jaar durende studie, komen wij uit op een bedrag van €28.434,-. Zelfs in het geval dat een student geen recht heeft op een aanvullende beurs, dan zal deze student in het nieuwe stelsel alsnog een maandelijks bedrag ontvangen van €273,90, wat leidt tot een totaalbedrag van €16.434,- voor een vijf jaar durende studie.

De hierboven genoemde voorbeelden schetsen een duidelijk beeld over het verwaarloosbare bedrag, voor studenten die onder het huidige leenstelsel vallen, wat “tegenoetkoming” wordt genoemd. De tegenoetkoming is amper 10% van wat de overheid als gift zal gaan geven aan toekomstige studenten in het nieuwe stelsel.

Er wordt aangegeven dat er juridisch geen verplichting is voor een tegenoetkoming voor de studenten die precies in de tijd van het huidige leenstelsel zijn gaan studeren (Artikel 2.1.3.3). Alhoewel er juridisch gezien geen tegenoetkoming nodig zou zijn, is het de plicht van de overheid (zoals in de Grondwet beschreven) om gelijke spreiding van welvaart te bevorderen. Dit staat haaks op de financiële situatie van de studenten die onder het huidige leenstelsel vallen. Hun kans op welvaart is geminimaliseerd door de acties van de overheid en zal daarom ruimschoots gecompenseerd moeten worden.

Het bedrag wat voor een uitwondende student van het nieuwe stelsel ter beschikking komt voor een vijf jaar durende studie bedraagt €16.434,-. De tegenoetkoming van €1.795,- aftrek is hier niks bij en zal verhoogd moeten worden. Duizenden studenten komen nu in de problemen met het aanvragen van een hypotheek door hun studieschuld, met alle gevolgen van dien. De studenten in het huidige leenstelsel beginnen met een financiële achterstand door de keuzes van de overheid, en daar gaat een tegenoetkoming van een pietluttige €1.795,- geen verschil in maken. Er moet ruimschootse compensatie komen zodat de studenten die onder het huidige leenstelsel zijn gevallen daadwerkelijk een welvarende toekomst tegemoet kunnen!